

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
імені Івана БОБЕРСЬКОГО
КАФЕДРА ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ

“ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ”

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

підготовки бакалаврів

Галузь знань: 01 освіта

Спеціальність: 017 – фізична культура і спорт

Факультет фізичної культури і спорту

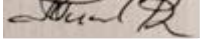
Укладачі:
доцент Поліщук Р. М.
доцент Сова А. О.

Львів 2024

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою олімпійської освіти Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

Начальна програма затверджена на засіданні кафедри олімпійської освіти
Протокол № 1 від «2» вересня 2024 року

Завідувач кафедри олімпійської освіти,

канд. наук, доцент (Тимчак Я. В.)

УКЛАДАЧІ ПРОГРАМИ:

доцент кафедри олімпійської освіти

Поліщук Ростислав Миколайович;

доцент кафедри олімпійської освіти

Сова Андрій Олегович

© Поліщук Р. М., Сова А.О. 2024 р.
© Львівський державний університет
фізичної культури імені
Івана Боберського, 2024 р.

ВСТУП

Історія української культури – навчальна дисципліна, яка формує ідентичність і національну самоповагу, адже історія культури синтезує у собі такі взаємопов'язані речі, як національна мова, традиції, історична пам'ять. Програма укладена відповідно до вказівок МОН України про запровадження курсу „Історія української культури” як обов'язкового для викладання у вищій школі 9 липня 2009 року. Структурно вона побудована за тематично-хронологічним принципом, вводячи студента у світ української культури з її основними науковими проблемами і дискурсами.

Курс історія української культури спрямований на збагачення і розширення гуманітарної підготовки студентів, формування активності і творчості майбутніх фахівців. Ця навчальна дисципліна дає уявлення про етапи історичного розвитку української культури, забезпечує розуміння зв'язку всіх складових культури – мистецтва, матеріальної культури, етнографії, наукового знання, усіх форм духовних цінностей, формує світогляд.

Завдання курсу – розвинути у студентів почуття патріотизму, національної свідомості, високий рівень духовності. Адже саме навернення людей до культури у її глибокому розумінні сприяє утвердженню загальнолюдських цінностей. При цьому викладачі не ставлять завдання зробити студентів професіоналами у царині мистецтва, музики, літератури, моралі тощо. Однак фахівець не може бути кваліфікованим, якщо він не має поняття про основи української та світової культури.

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни “Історія української культури” – формування системи знань про закономірності національного історико-культурного процесу, основні досягнення української культури, засвоєння загальнолюдських та національних культурних цінностей, збагачення духовного світу, формування моральних і естетичних потреб та здатності зберігати і охороняти культурні здобутки України.

Завдання навчальної дисципліни:

- визначити передумови та засади української культури, її виникнення, тенденції розвитку та основні закономірності функціонування;
- розглянути багатомісячну історію української культури, розкрити основні етапи її розвитку;
- розкрити специфіку української культури, визначити її місце і роль у сучасному світовому культурному просторі;
- сприяти збагаченню духовного світу студентів, зростанню інтересу до самостійного творчого осмислення культурної спадщини та власній участі в культурному становленні України;
- визначити особливості та тенденції розвитку української культури ХХІ ст., дати аналіз стану сучасних течій, молодіжних субкультур та контркультурних відгалужень.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- на понятійному рівні – сутність, структуру, функції української культури, її місце в житті людини і суспільстві, провідні тенденції розвитку української культури, художні стилі, властиві культурним епохам, творчість провідних діячів української культури;
- на фундаментальному рівні – сутність сучасного процесу розвитку української культури; її місце і роль у розмаїтті національних культур;
- на практичному рівні – важливість взаємозв'язку української культури та людини; зміст та особливості національної культури; окремі

культурні артефакти, що розкривають ознаки та особливості кожної історико-культурної епохи, зміст основних (програмних) першоджерел.

Після вивчення дисципліни студент повинен вміти:

– на достатньому рівні використовувати основні культурологічні поняття у повсякденному житті; змістовно і послідовно аналізувати основні культурні епохи, їх історико-культурні пам'ятки.

– на евристичному рівні – розуміти закономірності розвитку світової культури та особливості їх прояву / віддзеркалення в українській культурі;

– самостійно робити висновки й узагальнення культурологічних проблем; вміти застосовувати культурологічні знання для визначення особистої орієнтації в культурному просторі.

- Форма підсумкового контролю успішності навчання – **залік**.
- Засоби діагностики успішності навчання: семінарські заняття, індивідуальні роботи, модульні роботи, контрольні роботи.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

Теми лекційного курсу

Лекція 1. Історія української культури як навчальна дисципліна (2 год)

Лекція 2. Витоки української культури (2 год)

Лекція 3. Українська культура княжої доби: Київська Русь (2 год)

Лекція 4. Культура Галицько-Волинського князівства

Лекція 5. Ренесанс в українській культурі (2 год)

Лекція 6. Українська культура періоду бароко (друга половина XVII – XVIII ст.) (2 год)

Лекція 7. Національно-культурне відродження на українських землях у наприкінці XVIII – на початку XX ст. (2 год)

Лекція 8. Українська культура першої половини XX ст. (2 год)

Лекція 9. Українська культура в УРСР у другій половині 1940-х – 1980-ті рр. (2 год)

Лекція 10. Українська культура: від проголошення незалежності до сьогодення (2 год)

Плани семінарських занять

Семінар 1. Історія української культури як навчальна дисципліна (2 год)

План

1. Концептуальні підходи до визначення поняття «культура».
2. Науково-теоретичні основи культури.
3. Функції культури.
4. Предмет, мета та завдання навчального курсу «Історія української культури».
5. Періодизація, джерельна база, методологічні принципи вивчення історії української культури.

Семінар 2. Витоки української культури (2 год)

План

1. Особливості культури первісного суспільства на українських землях.
2. Трипільська культура.
3. Кімерійсько-скіфська доба на українських землях.
4. Сарматська культура на теренах України.
5. Антична культура міст-держав Північного Причорномор'я.
6. Дохристиянська культура східних слов'ян.

Семінар 3. Українська культура княжої доби: Київська Русь та Галицько-Волинське князівство (2 год)

План

1. Християнізація, розвиток писемності, освіти та літератури.
2. Містобудування, архітектура.
3. Писемність, освіта та наукові уявлення.
4. Монументальний та станковий живопис, іконопис та мозаїка.
5. Співоча та музична культура.
6. Фольклор та література.
7. Образотворче мистецтво.
8. Побут та повсякденне життя.

Семінар 4. Ренесанс в українській культурі (2 год)

План

1. Культурно-історичні процеси на українських землях із середини XIV до середини XVI ст. Передвідродження.
2. Острог, Львів, Київ – центри розвитку української науки, освіти та книгодрукування.
3. Українська ренесансна література.
4. Розвиток архітектури та скульптури в епоху Відродження.
5. Українське малярство та музика.
6. Повсякденне життя середньовічного міста.

**Семінар 5. Українська культура періоду бароко
(друга половина XVII–XVIII ст.) (2 год)**

План

1. Особливості української культури в добу Гетьманщини. «Козацьке бароко».
2. Світогляд українського бароко.
3. Києво-Могилянська академія: центр освіти та науки.
4. Розвиток літератури.
5. Музика бароко.
6. Архітектура та скульптура.
7. Малярство бароко.
8. Повсякденне життя.

Семінар 6. Національно-культурне відродження на українських землях у складі Російської та Австро-Угорської імперій наприкінці XVIII – на початку XX ст. (2 год)

План

1. Суспільно-політичні й історичні обставини розвитку української культури.
2. Освіта та наука. Діяльність вищих навчальних закладів.
3. Література.
4. Театр і музика.
5. Архітектура, малярство та скульптура: від класицизму до модерну.
6. Культурні зв'язки між східно- і західноукраїнськими землями у другій половині XIX – на початку XX ст.
7. Повсякденне життя.

Семінар 7. Українська культура в роки Першої світової війни та Української національної революції 1917–1923 рр. (2 год)

План

1. Культурні процеси на українських землях у роки Першої світової війни.
2. Новітні тенденції в українській культурі в роки діяльності Української Центральної Ради.
3. Розвиток української культури в період Української Держави (Гетьманату Павла Скоропадського).
4. Українська культура за Української Народної Республіки (1918–1921 рр.).
5. Культурно-освітнє і духовне життя в Західно-Українській Народній Республіці.
6. Повсякденне життя в умовах війни.

Семінар 8. Українська культура в міжвоєнний період та в роки Другої світової війни (2 год)

План

1. Українські землі в умовах насадження комуністичного режиму та втягнення до складу СРСР.

2. Освіта, наука, література та мистецтво на тлі політики «українізації» 1920-х рр.
3. Згортання українізації. «Розстріляне відродження».
4. Національна культура на західноукраїнських землях у 1920–1930-х рр.
5. Розвиток культури на західноукраїнських землях у 1939–1941 рр.
6. Українська культура в роки нацистської окупації.
7. Повсякденне життя.

Семінар 9. Українська культура в УРСР у другій половині 1940-х – 1980-ті рр. (2 год)

План

1. Стан української культури в перші роки радянської окупаційної влади.
2. Державна політика у сфері культури у другій половині 1940-х – на початку 1950-их рр.
3. Українська культура в роки хрущовської «відлиги».
4. Культурний розвиток України в 1970-х – на початку 1980-х рр.
5. Громадські рухи й суспільні настрої в УРСР у другій половині 1980-х рр.
6. Повсякденне життя.

Семінар 10. Культурне життя української діаспори (2 год)

План

1. Специфіка формування української діаспори: хвилі еміграції, типологія основних діаспорних поселень.
2. Культурна праця української діаспори в Європі.
3. Розвиток культури українців США та Канади.
4. Особливості розвитку української культури в країнах Латинської Америки та Австралії.
5. Культурне життя українців у Росії.
6. Збереження етнонаціональної культури українцями в діаспорі.
7. Повсякденне життя.

Семінар 11. Українська культура: від проголошення незалежності до сьогодення (2 год)

План

1. Реформування освіти та науки.
2. Релігійне життя: зміни ціннісних орієнтирів і духовних спрямувань.
3. Кінематограф.
4. Музейна сфера, бібліотеки та архіви України.
5. Театральне життя та циркове мистецтво.
6. Сучасна українська література.
7. Художня культура.
8. Проблема збереження пам'яток української культури.
9. Повсякденне життя.

**Семінар 12. Ознайомлення із експозицією Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського «Спорт і Місто: Людина. Суспільство. Ідеологія» або одного із музеїв Львова.
Презентація індивідуальних робіт за проблематикою навчальної дисципліни «Історія української культури» (2 год)**

Залікові програмні вимоги

Модуль №1

1. Концептуальні підходи до визначення поняття «культура».
2. Науково-теоретичні основи культури.
3. Предмет, мета та завдання навчального курсу «Історія української культури».
4. Функції культури.
5. Періодизація, джерельна база, методологічні принципи вивчення історії української культури.
6. Особливості культури первісного суспільства на українських землях.
7. Трипільська культура.
8. Кімерійсько–скіфська культура на українських землях.
9. Сарматська культура на теренах України.
10. Антична культура міст-держав Північного Причорномор'я.
11. Дохристиянська культура східних слов'ян.
12. Особливості світорозуміння людини часів Русі.
13. Християнізація, розвиток писемності, освіти та літератури в добу Русі.
14. Містобудування та архітектура часів Русі.
15. Монументальний та станковий живопис в княжу добу.
16. Співоча та музична культура в добу Русі.
17. Побут та повсякденне життя в княжу добу.
18. Культура Галицько-Волинського князівства.
19. Культурно-історичні процеси на українських землях з середини XIV до середини XVI ст. Передвідродження.
20. Острог – центр розвитку української науки, освіти та книгодрукування (др. пол. XVI ст. – поч. XVII ст.).
21. Львів – центр розвитку української науки, освіти та книгодрукування (др. пол. XVI ст. – поч. XVII ст.).
22. Київ – центр розвитку української науки, освіти та книгодрукування (перша пол. XVII ст.).
23. Українська ренесансна література.
24. Розвиток архітектури та скульптури в епоху Відродження.
25. Українське малярство та музика в епоху Відродження.
26. Повсякденне життя середньовічного міста.
27. Особливості української культури в добу Гетьманщини. «Козацьке бароко».
28. Світогляд українського бароко.
29. Києво-Могилянська академія: центр освіти та науки в період бароко.
30. Розвиток барокової літератури.
31. Музика бароко.
32. Архітектура та скульптура «козацького бароко».
33. Малярство бароко.
34. Повсякденне життя в добу бароко.

35. Суспільно-політичні й історичні обставини розвитку української культури на українських землях у складі Російської імперії (кін. XVIII – поч. XX ст.).
36. Розвиток освіти та науки на Наддніпрянщині (кін. XVIII – поч. XX ст.).
37. Література на Наддніпрянщині (кін. XVIII – поч. XX ст.).
38. Театр і музика на Наддніпрянщині (кін. XVIII – поч. XX ст.).
39. Архітектура, малярство та скульптура на Наддніпрянщині (кін. XVIII – поч. XX ст.).
40. Повсякденне життя населення Наддніпрянщини (кін. XVIII – поч. XX ст.).
41. Освіта та наука на українських землях у складі Австро-Угорської імперії (кін. XVIII – поч. XX ст.).
42. Діяльність товариств “Просвіта” та національно-культурне відродження на українських землях у складі Австро-Угорської імперії наприкінці XIX – на початку XX ст.
43. Діяльність Наукового товариства імені Шевченка (кін. XIX – поч. XX ст.).
44. Розвиток літератури на українських землях у складі Австро-Угорської імперії (кін. XVIII – поч. XX ст.).
45. Театр і музика на українських землях у складі Австро-Угорської імперії (кін. XVIII – поч. XX ст.).
46. Архітектура, малярство та скульптура на українських землях у складі Австро-Угорської імперії (кін. XVIII – поч. XX ст.).

Модуль № 2

47. Культурні зв'язки між східно- і західноукраїнськими землями у другій половині XIX – на початку XX ст.
48. Повсякденне життя населення Галичини (кін. XVIII – поч. XX ст.).
49. Культурні процеси на українських землях в роки Першої світової війни.
50. Новітні тенденції в українській культурі в роки діяльності Української Центральної Ради.
51. Розвиток української культури в період Української Держави (Гетьманату Павла Скоропадського).
52. Українська культура в час існування Української Народної Республіки (1918–1921 рр.).
53. Культурно-освітнє і духовне життя в роки Західно-Української Народної Республіки.
54. Повсякденне життя в умовах Першої світової війни та Української національної революції 1917–1921 рр.
55. Внесок Івана Боберського у розвиток української культури в першій половині XX ст.
56. Українські землі в умовах насадження комуністичного режиму та втягнення до складу СРСР.
57. Освіта і наука на тлі політики «українізації» 1920-х рр.
58. Література та мистецтво на тлі політики «українізації» 1920-х рр.

59. Згортання українізації. «Розстріляне відродження».
60. Національна культура на західноукраїнських землях у 1920–1930-их рр.
61. Повсякденне життя на українських землях у міжвоєнний період.
62. Розвиток культури на західноукраїнських землях у 1939–1941 рр.
63. Українська культура в роки нацистської окупації.
64. Розвиток української культури в перші роки радянської окупаційної влади.
65. Культурні здобутки українського визвольного руху у 1940–50-х рр.
66. Повсякденне життя в умовах Другої світової війни.
67. Державна політика в сфері культури у другій половині 1940-х – на початку 1950-их рр.
68. Українська культура в роки хрущовської «відлиги».
69. Культурний розвиток України в 1970 – на початку 1980-их рр.
70. Громадські рухи й суспільні настрої в УРСР у другій половині 1980-их рр.
71. Повсякденне життя в умовах радянської дійсності (1940–80-ті рр.).
72. Специфіка формування української діаспори: хвилі еміграції, типологія основних діаспорних поселень.
73. Культурна праця української діаспори в Європі.
74. Розвиток культури українців США та Канади.
75. Особливості розвитку української культури в країнах Латинської Америки та Австралії.
76. Культурне життя українців у Російській Феддерації.
77. Збереження етнонаціональної культури українцями в діаспорі.
78. Діяльність Наукового товариства імені Шевченка в діаспорі (XX – поч. XXI ст.).
79. Реформування освіти та науки в незалежній Україні.
80. Театральне життя та циркове мистецтво в Україні від проголошення незалежності до сьогодення.
81. Кінематограф в незалежній Україні: проблеми, досягнення, виклики часу.
82. Музейна сфера в Україні від проголошення незалежності до сьогодення.
83. Бібліотеки та архіви незалежної України.
84. Релігійне життя в 1990-х – поч. 2000-х рр.: зміни ціннісних орієнтирів і духовних спрямувань.
85. Сучасна українська література.
86. Художня культура: від проголошення незалежності до сьогодення.
87. Проблема збереження пам'яток української культури на сучасному етапі розвитку України.
88. Повсякдення життя українських вояків в умовах сучасної російсько-української війни (2014–).
89. Повсякденне життя студентської молоді в незалежній Україні.
90. Культурно-просвітня робота у Львівському державному університеті фізичної культури імені Івана Боберського.

Перелік рекомендованої літератури:

1. Александрович В. Мистецтво Галицько-Волинської держави. – Львів, 1999. – 132 с.
2. Баран В. Д. Давні слов'яни. – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1998. – 336 с. (“Україна крізь віки, т. 3”).
3. Богуславський О. В. Преса міжвоєнної української еміграції і боротьба за незалежність України: історичний шлях, досвід, дискусії. – Запоріжжя: «Просвіта», 2008. – 452 с.
4. Богуславський О. В. Інформаційно-пресова діяльність Центральної Ради та українських урядів 1917 – 1920 рр. / Наук. ред. С. А. Кость. Гуманітарний університет “Запорізький інститут державного та муніципального управління”. – Запоріжжя: ГУ “ЗІДМУ”, 2003. – 236 с.
5. Бойко О. Д. Історія України: Навч. посібн. 3-тє вид., вип., доп. / О. Д. Бойко. – Київ: Академвидав, 2007. – 688 с.
6. Бунятян К. П., Мурзін В. Ю., Симоненко О. В. На світанку історії. – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1998. – 336 с. (“Україна крізь віки, т. 1”).
7. Відейко М. Ю. Шляхами трипільського світу. – Київ: Наш час, 2008. – 296 с. (Сер. “Невідома Україна”).
8. Вільшанська Л. Повсякденне життя населення України під час Першої світової війни // Український історичний журнал. – Київ, 2004. – № 4. – С. 56–70.
9. Вовк Х. К. Студії з української етнографії та антропології. – Київ: Мистецтво, 1995. – 336 с.
10. Войтович Л. Як харчувалася галицька еліта у XI–XIV століттях // Незалежний культурологічний часопис “Ї”. – Львів, 2013. – Чис. 72. – С. 32–37.
11. Галичина – український здвиг за матеріалами архіву Степана Гайдучка: Альбом / Авт. ідеї Л. Крип'якевич; упор. Ю. Николишин, І. Мельник. – Львів: АПРІОРІ, 2014. – 268 с.
12. Гель І. Грані культури / Іван Гель (С. Говерля). – Львів, 1993. – 216 с.
13. Герчанівська П. Е. Культурологія: термінологічний словник. – К.: Національна Академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2015. – 439 с.
14. Гіптерс З. В. Культурологічний словник-довідник. – К.: ВД «Професіонал», 2006. – 328 с.
15. Гнатюк В. Нарис української міфології. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2000. – 264 с.
16. Гуржій О. І., Чухліб Т. В. Гетьманська Україна. – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1999. – 304 с. (“Україна крізь віки, т. 8”).
17. Груневег М. Опис міста Львова у 1601–1606 рр. // Незалежний культурологічний часопис “Ї”. – Львів, 2013. – Чис. 72. – С. 38–41.
18. Довжук І. В. Нариси історії культури України (до кінця ХХ ст.): Навчальний посібник. – Луганськ: Видавництво СНУ ім. В. Даля, 2007. – 508 с.
19. Еварницький Д. І. (Яворницький Д. І.). Запорожжя в залишках старовини і переказах народу: Ч. I; Ч. II: Для ст. шк. віку / [Упоряд., передм. М. М. Олійник-Шубравської; Худож. оформл. О. В. Ковалю]. – ніпропетровськ: Арт-Прес, 2005. – 264, 401 с.
20. Енциклопедія олімпійського спорту України / За редакцією В. М. Платонова. – Львів, 2005. – 464 с.
21. Енциклопедія української діаспори / Гол. ред. Василь Маркусь. – Нью-Йорк–Чикаго, 2009. – Т. 1 (Сполучені Штати Америки). – Кн. 1: А–К. – 433 с.; 2012. – Т. 1 (Сполучені Штати Америки). – Кн. 2: Л–Р. – 348 с.; 2018. – Т. 1 (Сполучені Штати Америки). – Кн. 3: С–Я. – 525 с.
22. Етимологічний словник української мови: у 7 т.: т. 2: Д – Копці / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР; укл.: Н. С. Родзевич та ін; редкол.: О. С. Мельничук (гол. ред.) та ін. – К.: Наукова думка, 1985. – 572 с.
23. Жайворонок В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник. / Національна Академія Наук України Інститут мовознавства імені О. О. Потебні. – К.: «Довіра», 2006.

24. Животко А. П. Історія української преси / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та приміт. М. С. Тимошик. – К.: Наша культура і наука, 1999. – 368 с. («Літературні пам'ятки України»).
25. Зарубіжні українці / С. Ю. Лазебник (кер. авт. кол.), Л. О. Лещенко, Ю. І. Макар та ін. – Київ: Вид-во “Україна”, 1991. – 252 с.
26. Західно-Українська Народна Республіка. Ілюстрована історія. – Львів–Івано-Франківськ: “Манускрипт–Львів”, 2008. – 524 с.
27. Золоте слово: хрестоматія літератури України-Русі епохи середньовіччя IX–XV століть. – Кн. 2: Література високого середньовіччя (988–1240); Література пізнього середньовіччя (1240 – середина XV ст.) / За ред. В. Яременка; Упорядн.: В. Яременко, О. Сліпушко. – К.: Вид-во “Аконіт”, 2002. – 802 с.
28. Зотов В. М., Клімачова А. В., Таран В. О. Українська та зарубіжна культура. Словник культурологічних термінів: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
29. Історія України / Відп. ред. Ю. Сливка; керівник авт. кол. Ю. Зайцев. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – Львів: Світ, 2002. – 520 с. з іл.
30. Історія української архітектури / Ю. С. Асєєв, В. В. Вечерський, О. М. Годованюк та ін.; За ред. В. І. Тимофієнка. — К.: Техніка, 2003. — 472 с.
31. Історія української культури / [В.П. Мельник, М.В.Кашуба, А.В. Яртісь.]; за ред. проф. П. Мельника, проф. М.В.Кашуби, проф. А.В. Яртіся. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 482 с.
32. Історія української культури / За загал. ред. І. Крип'якевича. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2002. – 656 с.
33. Історія української культури. – К.: Наук. думка, 2003. – Т. 3: Українська культура другої половини XVII–XVIII століть. – 1247 с.
34. Історія української культури. – К.: Наук. думка, 2008. – Т. 4. – Кн. 1: Українська культура XIX століття. – 1008 с.
35. Історія української культури. – К.: Наук. думка”, 2008. – Т. 4. – Кн. 2: Українська культура XIX століття. – 1295 с.
36. Історія української культури. – Київ: Наук. думка”, 2001. – Т. 2: Українська культура XIII – першої половини XVII століть. – 848 с.
37. Історія української культури. У п'яти томах. – К.: Наук. думка, 2001. – Т. 1: Історія культури давнього населення України. – 1136 с.
38. Кагамлик С. Світло духовності і культури (3 історії Києво-Печерської лаври XVII–XVIII ст.). – Київ: Наш час, 2008.– 327 с. (Сер. “Невідома Україна”).
39. Качараба С. П. Еміграція з Західної України 1919–1939. – Львів, 2003. – 416 с.
40. Коваль М. В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–1945 рр.). – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1999. – 336 с. (“Україна крізь віки, т. 12”).
41. Козій Ю. С. Організований спортивний рух в українській діаспорі США і Канади. Матеріали для лекцій з історії фізичної культури – Львів, 2000. – 26 с.
42. Кондратюк К. Галичина і Волинь у роки Другої світової війни (1939–1945): навч. посібник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 160 с.
43. Костенко Л. Гуманітарна аура нації. Геній в умовах заблокованої культури. Равненіє на трибуну. Ніч державності / За загальною редакцією Лариси Івшиної. Видання друге. – Київ: Бібліотека газети “День” “Україна Incognita”, ПрАТ “Українська прес-група”, 2014. – 80 с. (Серія “Броньбійна публіцистика”).
44. Костомаров М. І. Закон Божий (Книга буття українського народу). – Київ: Либідь, 1991. – 40 с.
45. Котляр М. Данило Романович як людина і державний діяч / М. Котляр // Княжа доба: історія і культура. – 2008. – Вип. 2. – С. 85–92.
46. Котляр М. Ф. Галицько-Волинська Русь. – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1998. – 336 с. (“Україна крізь віки, т. 5”).
47. Крвавич Д. П., Овсійчук В. А., Черепанова С. О. Українське мистецтво. – Львів: Світ, 2005. – Частина 3. – 268 с.

48. Крижицький С. Д., Зубар В. М., Русяєва А. С. Античні держави Північного Причорномор'я. – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1998. – 352 с. (“Україна крізь віки, т. 2”).
49. Крип'якевич І. Галицька кухня княжої доби // Незалежний культурологічний часопис “І”. – Львів, 2013. – Чис. 72. – С. 28–30.
50. Кубійович В. Українці в Генеральній Губернії 1939–1941. Історія Українського Центрального Комітету. – Чикаго: Видавництво Миколи Денисюка, 1975. – 664 с.
51. Кулик В. В. Олімпійський у серцях вогонь. Історія виникнення та становлення НОК України. – К.: “МП Леся”, 2008. – 308 с.
52. Культурне життя в Україні: західні землі. Т. I: 1939–1953 / Упоряд. Т. Галайчак, О. Луцький, Б. Микитів та ін. – Київ: Наукова думка, 1995. – 751 с.
53. Культурний побут городян XVIII – першої половини XX ст.: збірник наукових праць / Ред. кол.: В. І. Наулко (голова) та ін. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України. – К., 2013. – 535 с.
54. Культурологія: енциклопедичний словник / [М.П. Альчук, Ф.С. Бацевич, І.М. Бойко]; за ред. д-ра філос. наук, проф. В.П. Мельника. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 508 с.
55. Культурологія: українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник / Зязюн І., Семашко В. та ін.; Ред. М.М. Закович. К.: Знання, 2007. – 567 с.
56. Кульчицький С. В. Україна між двома війнами (1921–1939 рр.). – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1999. – 336 с. (“Україна крізь віки, т. 11”).
57. Курилишин К. Українське життя в умовах німецької окупації (1939–1944 рр.): за матеріалами україномовної легальної преси: монографія. – Львів, 2010. – 328 с.
58. Кучер Р. Наукове товариство ім. Т. Шевченка. – Київ, 1992. – 112 с.
59. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. Навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Львів: Світ, 2005. – 568 с.
60. Литвин В. М. Україна на межі тисячоліть (1991–2000 рр.). – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 2000. – 360 с. (“Україна крізь віки, т. 14”).
61. Луцький О. Українське культурне життя Галичини під час німецької окупації 1941–1944 рр. // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Збірник наукових праць. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1997. – С. 194–225.
62. Маланюк Є. Малоросійство. Нариси з історії нашої культури (уривки) / За загальною редакцією Лариси Івшиної. – Київ: Бібліотека газети “День” “Україна Incognita”, ПрАТ “Українська прес-група”, 2012. – 72 с. (Серія “Броньбійна публіцистика”).
63. Малий словник історії України / відпов. ред. В. А. Смолій. – К.: Либідь, 1997. – 464 с.
64. Наріжний С. Українська еміграція. Культурна праця української еміграції між двома світовими війнами. – Прага, 1942. – Частина перша. – 373 с. + ССXXXII іл.
65. Наріжний С. Українська еміграція. Культурна праця української еміграції 1919–1939 (матеріали, зібрані С. Наріжним до частини другої). – Київ: Видавництво імені Олени Теліги, 1999. – 272 с.
66. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. Ескіз української міфології. – 2-ге вид. – Київ: Обереги, 2003. – 144 с. – (Бібліотека українського раритету).
67. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Курс, читаний в Українському народнім університеті / Іван Огієнко. Репринтне відтворене видання 1918 року. – Київ, 1991. – 272 с.
68. Основи культурології: Навч. посіб. / За ред. Л. О. Сандюк та Н. В. Щубелки. – Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 400 с.
69. Откович В. П. Народна течія в українському живописі 17–18 ст. – К., 1990. – 96 с.
70. Павко А. І. Основні напрями формування викладацького та наукового складу університетів України в імперську добу (XIX – початок XX ст.) // Проблеми історії

- України XIX – початку XX ст. – Київ: Інститут історії України НАН України, 2008. – Вип. 15. – С. 290–304.
71. Пахолків С. Українська інтелігенція у Габсбурзькій Галичині: освічена верства й емансипація нації. – Львів: ЛА “Піраміда”, 2014. – 612 с.
72. Пергамент: виготовлення, властивості, реставрація / Л. С. Дзендзелюк; [відп. ред. Л. В. Снісарчук]; НАН України, ЛННБ України ім. В. Стефаника. – Львів, 2015. – 78 с.
73. Поліщук Р. М. Кілька думок про ідентичність: монографія. – Львів: ЛДУФК, 2018. – 240 с.
74. Поліщук, Ростислав Миколайович. Культурна ідентичність як субстанційний чинник формування світогляду українського народу в епоху глобалізації [Текст]: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.05; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2017. – 20 с.
75. Поліщук Р. Інформаційний колаж – як сучасний метод впливу на національно-культурну ідентичність українців // Гуманітарні студії. – 2017. – №30. – С. 91–101.
76. Поліщук Р. М. Українська культурна ідентичність як субстанційний чинник становлення світогляду українського народу [Текст] // Молодий вчений. – 2017. – №10. – С. 146–151.
77. Поліщук Р. М. Формування національно-культурної ідентичності українського народу в процесі глобальних трансформацій українського суспільства [Текст] // Молодий вчений. – 2018. – №1. – С. 617–622.
78. Поліщук Р. М. Мова як чинник збереження національно-культурної ідентичності [Текст] // Молодий вчений. — листопад, 2018. — №11.
79. Поліщук Р. М. Феномен спорту у дослідженні Г. Плеснера [Текст] // Молодий вчений. — 2019. — №8. С. 183–188.
80. Поліщук Р. Національна ідея в творчості Т. Г. Шевченка // Тези Звітної наукової конференції філософського факультету ЛНУ імені Івана Франка. – Львів: ЛНУ, 2014. – С. 76–79.
81. Поліщук Р. А. Шептицький та його внесок у формування національної ідентичності українців // Всеукраїнська наукова конференція “Духовність. Культура. Пам’ять До 150-річчя від дня народження митрополита Андрея Шептицького”. – Львів, 2015. – С. 42–45.
82. Поліщук Р. Проекція властивостей українського менталітету на сучасне соціокультурне становище // Тези наукової конференції “Філософсько-світоглядні та міждисциплінарні проблеми гуманітарного розвитку сучасного суспільства”. – Київ, 2015. – С. 72–74.
83. Попович М. Культура: ілюстрована енциклопедія України. – Київ: Балтія-Друк, 2015. – 184 с.
84. Рубльов О. С., Черченко Ю. А. Сталінщина й доля західноукраїнської інтелігенції 20–50-ті роки XX ст. – Київ: Наукова думка, 1994. – 351 с.
85. Рубльов О. С., Реєнт О. П. Українські визвольні змагання 1917–1921 рр. – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1999. – 320 с. (“Україна крізь віки, т. 10”).
86. Русина О. В. Україна під татарами і Литвою. – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1998. – 320 с. (“Україна крізь віки, т. 6”).
87. Рябченко О. Студенти радянської України 1920–1930-х років: практики повсякденності та конфлікти ідентифікації / Відп. ред. С. В. Кульчицький. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України; Харківська національна академія міського господарства. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 456 с.
88. Салтовський О. Концепції української державності в історії вітчизняної політичної думки (від витоків до початку XX сторіччя). – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 396 с.
89. Сарбей В. Г. Національне відродження України. – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1999. – 336 с. (“Україна крізь віки, т. 9”).
90. Сінкевич О. Б. Основи культурології: підручник для студ. вищих навч. заклад. / Мін-во освіти і науки України, Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Київ: Ін Юре; Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – 312 с.

91. Слідюкова Т. Забудова і благоустрій м. Києва в ХІХ–ХХ ст. (за документами київських держархівів) // *Архіви України. Науково-практичний журнал*. – Київ, 2009. – № 1–2 (263). – С. 68–78.
92. Словник культурологічних термінів для студентів усіх спеціальностей заочної та денної форм навчання / уклад. О.Д. Паршакова. – Краматорськ: ДДМА, 2009. – 41 с.
93. Слюсаренко А. Г. Україна в роки Другої світової війни: Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів / А. Г. Слюсаренко, І. К. Патриляк, М. А. Боровик. – Київ, 2009. – 447 с.
94. Смолій В. А. Українська національна революція ХVІІ ст. (1648–1676) / В. А. Смолій, В. С. Степанков. – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1999. – 352 с. (“Україна крізь віки, т. 7”).
95. Сова А. Діяльність Івана Боберського в “Учительській Громаді” // *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія / За заг. ред. проф. І. С. Зуляка*. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. – Вип. 2. – Ч. 2. – С. 103–107.
96. Сова А. Діяльність Івана Боберського як повноважного представника уряду Західно-Української Народної Республіки у США та Канаді // *Дрогобицький краєзнавчий збірник / Ред. кол. Л. Тимошенко (голов. ред.), Л. Войтович, Г. Гмітерек та ін.* – Дрогобич: Посвіт, 2019. – С. 134–153.
97. Сова А. Іван Боберський – основоположник української тіловиховної і спортової традиції / Андрій Сова, Ярослав Тимчак; за наук. ред. Євгена Приступи. – Львів: ЛДУФК; Апріорі, 2017. – 232 с. : іл.
98. Сова А. Іван Боберський – провідний діяч українського сокільського руху // *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 30: Український визвольний рух ХХ століття / [гол. редкол. Микола Литвин, упоряд. і наук. ред. Михайло Романюк]. НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича*. – Львів, 2017. – С. 3–22.
99. Сова А. Прапор товариства «Сокіл-Батько» – символ соборності України // *Наша спадщина. Науково-популярний журнал*. – Львів, 2020. – № 1 (21). – С. 46–50.
100. Сова А. О. Символіка українських молодіжних організацій “Сокіл”, “Січ”, “Пласт” та “Луг” у Галичині (кінець ХІХ століття – 1939 р.). Автореф. канд. іст. наук. – Львів, 2009. – 17 с.
101. Сова А. Співпраця Івана Боберського з Науковим товариством імені Шевченка у 1920–40-х роках. *Гілея. Науковий вісник*. Київ: Видавництво «Гілея», 2020. Вип. 153 (№ 2). С. 183–186.
102. Сова А. Сфрагістичні пам'ятки січового руху в Галичині першої третини ХХ століття. – Львів: ЛДУФК, 2014. – 72 с. – (Серія 1. Дослідження. Вип. 1).
103. Сова А. Участь українських соколів у VI Всесокольському злеті у Празі 1912 року // *Новітня доба / [відп. ред. Ігор Соляр]*; Національна академія наук України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2015–2016. – Вип. 3–4. – С. 5–13.
104. Сотська Г., Шмельова Т. Словник мистецьких термінів. – Херсон: Видавництво «Стар», 2016. – 52 с.
105. Степанюк С.І., Гречанюк О.О., Маляренко І.В. Методичний посібник для вивчення дисципліни “Історія фізичної культури” за блочно-модульною системою: Для студентів денної та заочної форми навчання факультету фізичного виховання та спорту. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2006. – 236 с.
106. Степовик Д. В. Українська гравюра бароко: Майстер Ілля, Олександр Тарасевич, Леонтій Тарасевич, Іван Щирський. – К.: ТОВ «Видавництво “Клію”», 2013. – 495 с.
107. Терлюк І.Я. Історія держави і права України. Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2011. – 944 с.
108. Тищенко О. Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (ХІІІ–ХVІІІ ст.): Навч. посібник. – Київ: Льбідь, 1992. – 192 с.

109. Толочко О. П., Толочко П. П. Київська Русь. – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1998. – 352 с. (“Україна крізь віки, т. 4”).
110. Трощинський В. П., Шевченко А. А. Українці в світі. – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1999. – 352 с. (“Україна крізь віки, т. 15”).
111. “Українському громадянину”. Моральні настанови Івана Боберського. З нагоди 145-ліття від дня народження / Упорядкування Андрія Сови, оформлення Романа Метельського. – Львів, 2018. – 24 с.
112. Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича / Упор. С. В. Ульяновська; Вст. ст. І. М. Дзюби; Перед. слово М. Антоновича; Додатки С. В. Ульяновської, В. І. Ульяновського. – Київ: Либідь, 1993. – 592 с.
113. Українська Повстанська Армія і національно-визвольна боротьба в Україні у 1940–1950 рр. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції 25–26 серпня 1992 р. – К., 1992. – 243 с.
114. Український портрет 16–18 ст. – К.: Артания нова, 2006. – 352 с.
115. Українські поети-романтики: Поетичні твори / Упоряд. і приміт. М. Л. Гончарука; Вступ. ст. М. Т. Яценка; Ред. тому М. Т. Яценко. – Київ: Наукова думка, 1987. – 592 с.
116. Ульяновський В. Князь Василь-Костянтин Острозький: історичний портрет у галереї предків та нащадків / Музей Шереметьєвих. – К.: Вид. дім “Простір”, 2012. – 1370 с.
117. Фареній І. А. Історія української культури з найдавніших часів до кінця XVIII століття: Короткий курс лекцій для студентів заочної форми навчання. – Черкаси : Вертикаль, 2012. – 156 с.
118. Філософський енциклопедичний словник / гол. редактор Шинкарук В.І. – Київ: Абрис, 2002. – 744 с.
119. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина; за ред. І. Я. Хоми. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 356 с.
120. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина; за ред. І. Я. Хоми. Друге видання, доповнене. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 356 с.
121. Чижевський Д. Українське літературне бароко: Вибр. праці з давньої л-ри. – К.: Обереги, 2003. – 576 с.
122. Чумак В. М. Українізація у добу революції й визвольних змагань (1917–1920 рр.): формування концептуальних засад // Записки історичного факультету Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова. – Одеса, 2001. – Вип. 11. – С. 31–39.
123. Шайкан В. Повсякдення українців у роки німецької окупації. 1941–1944 / В. Шайкан. – Київ, 2010. – 80 с.
124. Шаповал Л. І. Словник етнографічних (етнологічних) понять і термінів: Довідник. – Полтава, 2009. – 268с.
125. Шевельов Ю. З історії незакінченої війни / Упоряд. Оксана Забужко, Лариса Масенко. – Київ: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2009. – 471 с.
126. Шевельов Ю. Українізація: радянська політика 1925–32 років // Сучасність. – 1983. – Травень. – Ч. 5 (265).
127. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – початок XXI ст.): В 2 т. Т.1. – Харків: Видавнича група “Основа”, 2001. – 519 с.
128. Якимович Б. З. Іван Франко – видавець: Книгознавчі та джерелознавчі аспекти. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. – 691 с.
129. Яців Р. М. Олекса Шатківський та Український мистецький гурток “Спокій”: матеріали до історії українського мистецтва 1920–1930-х років. – Л.: “Растр-7”, 2008. – 68 с.
130. Sova A., Romaniuk M. Ivan Boberskyi’s pedagogical activity at Bazilian Sisters Servants Gymnasium in Lviv (1906–1914). *Skhidnoievropeyskyi Istorychnyi Visnyk [East European Historical Bulletin]*. 2019). Special issue 4, 71–80.

Перелік рекомендованих електронних ресурсів:

<http://elib.nplu.org/> – Бібліотека «Культура України»

<http://esu.com.ua/> – Енциклопедія сучасної України

<http://etnolog.org.ua/> – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ

<http://history.org.ua/uk> – сайт Інституту історії України НАН України

<http://izbornyk.org.ua/> – бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України

<http://k-ua.net/> – сайт «Культура України»

http://kultura.ho.ua/books_ku.htm – Культурологічна бібліотека

<http://mari.kiev.ua/> – Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

<http://poetry.uazone.net/> – Бібліотека української поезії

<http://repository.ldufk.edu.ua> – репозитарій Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

<http://www.lsl.lviv.ua/> – Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника

<http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

<https://lnulibrary.lviv.ua/> – Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка

<https://photo-lviv.in.ua/> – Фотографії старого Львова